२. आर्थिक वर्ष २०६२।६३ को वार्षिक वित्तीय तथा भौतिक प्रगति

(रकम रु. हजारमा)

सि.नं.	ब.उ.शी.नं.	आयोजना/कार्यक्रम	भौतिक प्रगति % मा	वित्तीय		
				बजेट	खर्च	प्रगति (%)
१	६१-३/४-११०	वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय (वातावरण संरक्षण कार्यक्रम समेत)	८२	२६२००	२४६७१	९०
२	६१-३/४-२००	नीति निर्माण तथा संस्थागत सुदृढीकरण	८४	२३३५०	२१४६८	८५
३	६१-३/४-२०१	जल विज्ञान कार्यक्रम	१००	१९३६०	१९०२८	९८
४	६१-३/४-२०२	हावापानी विज्ञान कार्यक्रम	९७	१८३४५	१७६५४	९६
५	६१-३/४-२०३	मौसम पूर्वानुमान	९८	४७१०	४६१२	९८
६	६१-३/४-२०४	हिमनदी तथा हिम जल विज्ञान	५९	५६७४	४१७२	७३
७	६१-३/४-२०५	बाढी भविष्यवाणी	८३	५६९५	४८३३	८५
८	६१-३-२१०	नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान	८५	३००००	२७१७९	९०
९	६१-३/४-२२०	वैकल्पिक उर्जा प्रबर्द्धन केन्द्र	९४	१२१३९५	९६९१८	८०
१०	६१-४-२२१	जैविक ग्याँस उत्पादन कार्यक्रम	८७	१६०२७६	१३६५७१	८५
११	६१-३/४-२२२	लघु जल विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा कार्यक्रम	७४	३०३९५०	१८४५४१	६१
१२	६१-३/४-२२३	विद्युत विकास कोष सामुदायिक लघु जल विद्युत कार्यक्रम	१००	१२१३३३	९२८१९	७७
१३	६१-३/४-२२४	ग्रामीण उर्जा विकास कार्यक्रम	९०	३३७२०	२७२७०	८१
१४	६१-३/४-२३०	सूचना प्रविधि पार्क आयोजना (सूचना प्रविधि उच्चस्तरीय आयोग समेत)	८०	५००००	३३६०६	६७
१५	६१-३/४-२४०	वी.पी. कोइराला मेमोरियल प्लानेटेरियम तथा अब्जरभेटरी र विज्ञान संग्रहालय विकास समिति	१००	१४८१२	१२९२२	९०
१६	६१-३/४-२६०	नवीकरणीय उर्जा विकास कार्यक्रम	६	२९९५७	५२९३	१८
		जम्मा		९६,८७,७७	७१३५५७	

३. आ.व. २०६२/६३ मा हासिल गरिएका महत्वपूर्ण उपलव्धीहरु :

- जैविक प्रविधि नीति तर्जुमा गरी र सूचना प्रविधि नीति २०५७ परिमार्जन गरी स्वीकृतिको लागि मन्त्रिपरिषदमा प्रस्तुत गरिएको ।
- राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशालाबाट DNA परीक्षण कार्य आरम्भ भएको ।
- जनसाधारणका लागि दैनिक दुई पटक मौसम पूर्वानुमानका साथै हिमाली पदयात्री तथा पर्वतारोहण एवं प्रत्येक हवाई उडानका लागि मौसमी सूचनाहरु उपलव्ध गराएको ।
- नेपालका ५९ जिल्लाहरुमा १६ हजार ११८ वटा गोवरग्यास प्लाण्ट जडान गरी करिब ८८ हजार जनता बत्ती बाल्ने र खाना पकाउने कार्यका लागि उर्जा प्राप्त गरी लाभान्वित भएका ।
- नेपालका ३२ पहाडी जिल्लाहरुमा ५२ हजार ११२ वटा सुधारिएको चुल्हो जडान गरी करिव २ लाख ८६ हजार जनता लाभान्वित भएका ।
- राष्ट्रिय ग्रिड प्रणाली नपुगेका ३७ पहाडी जिल्लामा १८३२.४ कि.वा. लघु जलविद्युत उत्पादन भै करिब १८ हजार घरपरिवार विद्युत सेवावाट लाभान्वित भएका ।
- ६७ जिल्लामा १५३३४ वटा सौर्य घरेलु विद्युत प्रणाली जडान भै करिव ८२ हजार जनता विद्युत सेवाबाट लाभान्वित भएका ।
- १६ जिल्लामा १०४४ वटा सुधारिएको पानीघट्ट जडान गरी पहाडका ग्रामिण क्षेत्रमा कुटानी र पिसानी सुविधा उपलब्ध गराएको ।
- भक्तपुरको नगरकोटमा वेधशाला भवन (Observatory) निर्माण कार्य सम्पन्न भएको ।
- १२ वटा आयोजनाहरुको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन स्वीकृत गरिएको ।
- नेपालका विभिन्न स्थानमा ७ वटा टेलिसेन्टर स्थापना भै ग्रामीण भेगका जनताको सूचना प्रविधिमा पहुँच पुगेको ।
- E-Government Master Plan को मस्यौदा तयार गरिएको ।

४. आयोजना/कार्यक्रमगत २०६२।६३ को वार्षिक लक्ष्य तथा प्रगति

४.१. नीति निर्माण तथा तथा संस्थागत सुदृढीकरण

क.सं.	भौतिक	
	लक्ष्य	प्रगति
१	विज्ञान प्रविधि सम्वन्धी भारत संग सम्पन्न सम्झौता तथा Programme of Cooperation कार्यान्वयनका लागि विज्ञान प्रविधि दिवश-१, संयुक्त वैठक, अध्ययन/अवलोकन भ्रमण आदान प्रदान गर्ने	भारत सरकार संग पत्राचार भैरहेको तर संयुक्त वैठक संचालन एवं अध्ययन भ्रमण हुन नसकेको ।

२	विज्ञान प्रविधि नीति कार्यान्वयन, विज्ञान प्रविधि कानून, परमाणु नीति, वैकल्पिक उर्जा नीति, जैविक प्रविधि नीति निर्माण (गोष्ठी ६ वटा) गर्ने ।	जैविक प्रविधि नीति र ग्रामीण उर्जा नीति तर्जुका गरी स्वीकृतिका लागि मन्त्रिपरिषदमा प्रस्तुत गरिएको र परमाणु उर्जा नीतिको मस्यौदा तयार भएको ।
३	विद्युतीय सुशासन, राष्ट्रिय सूचना बैंक, कम्प्यूटर अभिलेखीकरण, वेव साईट विकास गर्ने ।	http:// www.nitc.gov.np
४	ISP सन्चालनलाई निरन्तरता एवं क्षमता विस्तार तथा सुपर कम्प्यूटर जडान गर्ने	ISP सन्चालनलाई निरन्तरता दिई विभिन्न केन्द्रिय निकायहरुलाई इन्टरनेट र ईमेल सुविधा उपलब्ध गराईएको । सुरक्षणका लागि Fire Wall जडान गरिएको ।
५	प्रविधि अध्ययन संस्थानको लागि स्थान छनौट सम्बन्धी कार्य गर्ने ।	भारत सरकार संग निरन्तर सम्पर्क गरिएको ।
६	विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्था र व्यक्तिहरुको विज्ञान तथा प्रविधि विकास तथा प्रवर्द्धन कार्यमा सहभागिता जनाउने ।	विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा प्रविधि प्रवर्द्धनका लागि एकजना व्यक्तिलाई रु ५८ हजार सहयोग उपलब्ध गराईएको ।
७	स्वदेशी ग्रामीण प्रविधि सम्बन्धी प्रदर्शनी (काठमाण्डौ उपत्यका वाहिर) गर्ने ।	धरानमा स्वदेशी ग्रामीण प्रविधि सम्वन्धी प्रदर्शनी गरी ग्रामीण प्रविधि सम्वन्धी Documentry तयार गरिनुका साथै नेपाल टेलिभिजनवाट प्रशारण गरिएको ।
८	राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशाला सुदृढीकरण (जनशक्ति विकास र उपकरण खरीद) गर्ने ।	प्रयोगशालाका २ जना कर्मचारीलाई भारतमा DNA तालिम उपलव्ध गराईएको । DNA परीक्षण प्रारम्भ भएको साथै प्रयोगशालाको लागि Safety Cabinet, Water Purification, Computer लगायतका उपकरण खरिद गरिएको ।
९	आन्तरिक जनशक्ति विकासका लागि तालिम प्रदान गर्ने ।	मन्त्रालयका २ जना कर्मचारीलाई भारतमा सूचना प्रविधि सम्वन्धी तालिम उपलव्ध गराईएको ।
१०	विकास आयोजनाहरुको स्थलगत अवलोकन गर्ने ।	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रवाट संचालित केही कार्यक्रमको स्थलगत अनुगमन गरिएको ।
११	परमाणु प्रविधि : विकिरण सम्वन्धी अध्ययन/प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने ।	Nuclear Material used in Nepal' सम्वन्धी अध्ययन गरी Status Report तयार गरिएको ।
१२	पुस्तक खरिद, डिजिटाइजेशन गर्ने ।	पुस्तकालयका केही पुस्तकहरुको अभिलेख Digitazition गरिएको र आवश्यक केहि पुस्तक खरिद गरिएको ।

४.२. वातावरण संरक्षण कार्यक्रम

क.स.	भौतिक	
	लक्ष्य	प्रगति
१	वातावरण व्यवस्थापन तथा प्रवर्द्धन केन्द्र स्थापना सम्बन्धी कार्य गर्ने	कार्यप्रगति हुन नसकेको ।
२	विराटनगर उप-महानगरपालिका स्थित SEAM-N	अनुदान दिईएको

	MMA वातावरणीय प्रयोगशालालाई अनुदान दिने	
३	काठमाण्डौ उपत्यकाको वायु गुणस्तर अनुगमन गर्ने कार्यमा निरन्तरता दिने	६ वटै केन्द्रहरुवाट नियमित रुपमा तथ्यांक लिई अनुगमन गरिएको ।
४	वातावरण स्थिति प्रतिवेदन तयार गर्ने	प्रतिवेदन तयार भएको
५	वातावरण दिवस (जुन ५) मनाउने	“नछोडौं जमिन सुख्खाः वनाऔं भूमि उर्वरा” नाराका साथ विभिन्न कार्यक्रम गरी विश्व वातावरण दिवस, २००६ मनाईएको ।
६	EIA तथा IEE गर्ने विशेषज्ञ र परामर्शदाताहरुका लागि अनुमति प्रथा लागू गर्ने आधार तयार गर्ने	अनुमति प्रथा लागू गर्ने सम्वन्धी आधार तयार भएको ।
७	इसिमोडलाई सदस्यता शुल्क एवं अनुदान दिने ।	अनुदान दिइएको ।
८	वातावरण संरक्षण कोषमा अनुदान दिने ।	अनुदान दिइएको ।
९	५ स्थानमा वातावरणीय मापदण्ड पालना र अनुगमन तालिम संचालन गर्ने ।	विराटनगर, विरगञ्ज, पोखरा, भैरहवा, र नेपालगञ्जमा तालिम सम्पन्न भएको ।
१०	काठमाण्डौ उपत्यकाका लागि वायु प्रदूषण व्यवस्थापन कार्ययोजना निर्माण गर्ने	कार्ययोजना निर्माण सम्वन्धी अन्तिम प्रतिवेदन तयार भएको ।
११	औद्योगिक तथा सहरी भूउपयोग नक्साँकनका लागि पूर्वाधार तयार गर्ने ।	कार्यप्रगति हुन नसकेको ।
१२	रणनीतिक वातावरणीय मूल्यांकन प्रणाली (SEA) लाई कानूनमा समावेश गर्ने संभाव्यता अध्ययन गर्ने ।	सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न भएको ।
१३	औद्योगिक निष्काशन, प्राकृतिक तथा सवारी साधन सम्बन्धी विभिन्न ५ वटा मापदण्ड निर्धारण गर्ने ।	ध्वनी प्रदूषण मापदण्ड, सतही जलको मापदण्ड, इलेक्ट्रोप्लेटिङ्ग र पेन्टस तथा शहरी फोहरमैलाको निर्देशिका र मापदण्डको मस्यौदा तयार भएको ।
१४	वातावरण मैत्री आर्थिक नीतिहरुलाई पहिचान गर्ने ।	वातावरण मैत्री आर्थिक नीति पहिचान सम्वन्धी प्रतिवेदन तयार भएको ।
१५	औद्योगिक प्रदूषण नियन्त्रण सम्वन्धी डेमोन्स्ट्रेटिभ प्रोजेक्ट संचालन गर्ने । क. स्वच्छतर उत्पादन ख. उर्जा वचत	कार्यप्रगति हुन नसकेको ।
१६	राष्ट्रिय संपदा संरक्षण कार्यक्रम (फेवाताल जलकुम्भी झार सफाई) सम्बन्धी कार्य गर्ने ।	पोखरा उप महानगरपालिका संग साझेदारी निर्माण गरी सफाई कार्य सम्पन्न ।
१७	वातावरणीय क्षेत्रमा उल्लेख्य योगदान गर्ने संघ, संस्था वा व्यक्ति (महिला समेत) लाई पुरस्कृत गर्ने ।	वातावरण संरक्षणको क्षेत्रमा कार्यरत ४ वटा संघ संस्था (महिला समेत) लाई वातावरण पुरस्कार प्रदान गरिएको ।
१८	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन सुझाव समितिको बैठक वस्ने ।	नियमितरुपमा वैठक वसी १२ वटा विकास आयोजनाहरुको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन स्वीकृत गरिएको ।
१९	अधिराज्यका ५ जिल्लामा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन संम्बन्धी परिचयात्मक गोष्ठी संचालन गर्ने ।	धनकुटा, विरगञ्ज, हेटौडा, भैरहवा र कैलालीमा IEE र EIA सम्वन्धी परिचयात्मक गोष्ठी सम्पन्न गरिएको ।
२०	महासन्धी कार्यान्वयन तथा वातावरणीय जन चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	३ वृत्तचित्र, २ रेडियो स्पट र १ Stockholm Convention सम्वन्धी प्रतिवेदन प्राप्त भएको ।
२१	वातावरणीय कानून एवं निर्देशिका परिमार्जन गर्ने ।	कानून एवं निर्देशिका परिमार्जनका लागि मस्यौदा तयार भएको ।

२२	प्रदुषण नियन्त्रण तथा अनुगमन गर्ने ।	प्रदुषण जन्य केहि उद्योगहरु (विराटनगर, विरगञ्ज र काठमाण्डौमा अवस्थित) को अनुगमन गरिएको ।